

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY STAWIGUDA NA LATA 2015 – 2025

Stawiguda 2015

Spis treści

WSTĘP.....	3
1. PRAWNE UWARUNKOWANIA STRATEGII	4
1.1 ZGODNOŚĆ Z AKTAMI PRAWA	4
1.2 ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	5
1.3 METODY I TECHNIKI PRACY NAD TWORZENIEM STRATEGII	7
2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE STAWIGUDA.....	8
2.1 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY	8
2.2 WARUNKI DEMOGRAFICZNE.....	10
2.3 POMOC SPOŁECZNA.....	15
2.4 RYNEK PRACY	18
2.5 ZASOBY MIESZKANIOWE.....	20
2.6 SYSTEM OŚWIATY.....	20
2.6 DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	22
3. ANALIZA SWOT	23
4. ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY STAWIGUDA NA LATA 2015 – 2025.	26
5. REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY STAWIGUDA NA LATA 2015 -2025	28
Cel strategiczny 1. AKTYWIZACJA IINTEGRACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW GMINY ...	28
Cel strategiczny 2. PRZECIWDZIAŁANIE PATOLOGIOM I UZALEŻNIENIOM.....	32
Cel strategiczny 3. WSPARCIE RODZINY	37
Cel strategiczny 4. WSPARCIE MIESZKAŃCÓW NA RYNKU PRACY	41
6. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	45
7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII	46

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. Cele strategii powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej, zmierzających do rozwiązywania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym w gminie dla integracji. Strategia jest też dokumentem koniecznym, aby ubiegać się o możliwe do pozyskania środki w ramach różnorodnych funduszy pomocowych.

Niniejszy dokument składa się z dwóch części. Pierwsza część to opis istniejącej sytuacji (diagnoza stanu zastanego gminy). Część druga natomiast to wskazana misja gminy oraz cele strategiczne i operacyjne. Ich wybór został dokonany na podstawie oceny stanu faktycznego, uwzględnione zostało zdanie osób zaangażowanych w działania pomocy społecznej. Nie bez znaczenia były również dotychczasowe doświadczenia w rozwiązywaniu problemów społecznych, zwłaszcza podejmowane przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. W ramach Strategii zaproponowano również monitoring i ocenę skuteczności realizacji zadań strategicznych.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną, zarówno tych ustawowych, jak i innowacyjnych, na poziomie społeczności lokalnej oraz gminy, rodziny i jednostki, wymaga systemowego i profesjonalnego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy. W przypadku zdezaktualizowania się jednych problemów lub pojawienia nowych Strategia poddana zostanie niezbędnym korektom.

Cele, kierunki działań oraz propozycje projektów zawarte w Strategii, pozwalają na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych, w tym marginalizowanych i wykluczonych ze społeczeństwa. Strategia ukazuje układ organizacyjno – instytucjonalny systemu pomocy społecznej w gminie. Proponowane jest wdrożenie partnerstwa lokalnego między partnerami społecznymi, jako zasada rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców Gminy Stawiguda. Pozwoli na rozwój i pogłębianie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i samorządem. W takim wypadku możliwy do osiągnięcia jest efekt synergii, a więc takim samym nakładem pracy osiągnięte zostaną lepsze wyniki.

W strategii wskazywane są sposoby finansowania polityki społecznej i źródła pozyskiwania środków na rozwiązywanie problemów społecznych, w tym środków z Europejskiego Funduszu Społecznego. Stwarza to szansę na rozwój instytucjonalny sfery związanej z realizacją zadań pomocy społecznej. Pozwoli to na ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych, takich jak patologie, ubóstwo czy długotrwałe bezrobocie.

1. PRAWNE UWARUNKOWANIA STRATEGII

1.1 ZGODNOŚĆ Z AKTAMI PRAWA

Podstawę prawną tworzenia strategii stanowi art. 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r., poz. 182). Stanowi ona: „*Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”. Liczba pojawiających się problemów społecznych, a także ich specyfika, uzależniona od typu społeczeństwa, jak i warunków prawno-ekonomicznych, stawiają jednostkę samorządu terytorialnego, jaką jest gmina przed niezwykle ważnym, jak i trudnym zadaniem.

Zgodnie z art. 16b ustawy o pomocy społecznej strategia powinna zawierać w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych i wskaźników realizacji działań.

Przygotowując dokument strategii należy wziąć pod uwagę przepisy prawne regulujące różne aspekty funkcjonowania życia w gminie, nie tylko tworzące ramy pomocy społecznej. Należą do nich m.in.:

- 1) ustawa z dnia 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu narkomanii* (Dz. U. z 2012r., poz. 124 z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. *o zatrudnieniu socjalnym* (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i wolontariacie* (Dz. U. z 2014 r, poz. 1118 z późn. zm.);
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U z 2015 r, poz. 1390 z późn. zm.);
- 6) ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r, poz. 1286 z późn. Zm);
- 7) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. *o świadczeniach rodzinnych* (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.);
- 8) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.);
- 9) ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. *o spółdzielniach socjalnych* (Dz. U. Nr 94, poz. 651 z późn. zm.);

10) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (Dz. U. z 2013r., poz. 135 z późn. zm.);

11) ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. *o ochronie praw lokatorów mieszkaniowych, zasobie gminy i zmianie kodeksu cywilnego* (Dz. U. z 2001r., poz. 733 z późn. zm.);

11) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz.U. z 1997r., poz. 776 z późn. zm.);

12) Ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. *o dodatkach mieszkaniowych* (Dz.U. z 2001r., nr.71, poz. 734 z późn. zm.);

13) Ustawa z dnia 8 marca 1990r. *o samorządzie gminnym* (Dz.U. z 1990r., nr.16, poz. 95 z późn. zm.);

14) Ustawa z dnia 7 września 1991r. *o systemie oświaty* (Dz.U. z 1991r., nr.95, poz. 425 z późn. zm.);

15) Ustawa z dnia 7 września 2007r. *o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* (Dz.U. z 2007r., nr 192, poz. 1378 z późn. zm.);

16) Ustawa z dnia 25 października 1991r. *o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej* (Dz.U. z 1991r., nr.114, poz. 493 z późn. zm.);

1.2 ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stawiguda zgodna jest z innymi dokumentami strategicznymi, wśród których wskazać można m.in.:

1) Europa 2020 – „Strategia „Europa 2020” to program rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej na lata 2010 – 2020. Realizacja strategii ma przyczynić się do wzrostu zatrudnienia, poprawy produktywności i spójności społecznej. Strategia ma stworzyć warunki, dzięki którym rozwój gospodarczy będzie bardziej służył zrównoważonemu i sprzyjającemu włączeniu społecznemu wzrostowi. Ustalono pięć nadrzędnych celów, które UE ma osiągnąć do 2020 roku. Obejmują one zatrudnienie, badania i rozwój, klimat i energię, edukację, integrację społeczną i walkę z ubóstwem. Strategia zawiera również siedem tzw. inicjatyw przewodnich, w oparciu o które Unia Europejska i władze państw członkowskich będą nawzajem uzupełniać swoje działania w kluczowych dla strategii obszarach, takich jak: innowacje, gospodarka cyfrowa, zatrudnienie, młodzież, polityka przemysłowa, ubóstwo i oszczędne gospodarowanie zasobami. Inne instrumenty unijne, takie jak jednolity rynek europejski, budżet UE oraz plan działań zewnętrznych UE również przyczyniają się do realizacji celów strategii.”¹

---

¹ http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/index_pl.htm

2) Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 – jest dokumentem określającym poszczególne obszary, a niekiedy szczegółowe działania, jakie organy samorządu województwa podejmują albo mają zamiar podjąć w zakresie wspierania rozwoju województwa, które mają być finansowane ze środków unijnych. Regionalny Program Operacyjny jest dokumentem o charakterze typowo operacyjnym, a więc jest on bardziej szczegółowy i ma stosunek podrzędny względem dokumentu strategii rozwoju województwa. Podstawę prawną dla funkcjonowania RPO stanowi uchwalona 6 grudnia 2006 ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

3) Narodowa Strategia Integracji Społecznej - dokument został przygotowany przez Zespół Zadaniowy ds. Reintegracji Społecznej. Celem pracy nad strategią była pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej, stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Realizacja konkretnych działań prowadzi do następujących efektów:

- a) dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- b) rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- c) modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- d) wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stawiguda zgodne są z priorytetami Narodowej Strategii Integracji Społecznej określonymi jako:

- a) wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym;
- b) poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym;
- c) upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy;
- d) rekompensowanie deficytu rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci;
- e) radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego;
- f) ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych;
- g) ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- h) zmniejszenie bezrobocia młodzieży;
- i) zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- j) zwiększenie liczby uczestników w Aktywnej Polityce Rynku Pracy – ALMP (z ang. Active Labour Market Policy);
- k) upowszechnienie kształcenia ustawicznego;
- l) wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności;
- m) powszechne ubezpieczenie zdrowotne;
- n) kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego;

4) Strategia Polityki Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2020 roku

- Cel główny Strategii Polityki to: „Osoby i rodziny z województwa warmińsko-mazurskiego, ich środowiska lokalne i otoczenie instytucjonalne współdziałają ze sobą i są zaangażowane we wzmacnianie integracji oraz aktywizacji społecznej i zawodowej.” W ramach celu głównego Strategii przyjęto cztery zasadnicze priorytety odpowiadające głównym obszarom problemowym w regionie;

- a) prawidłowo funkcjonująca rodzina,
- b) wzmacnianie integracji społecznej,
- c) wspieranie aktywności i mobilności zawodowej oraz edukacyjnej osób bezrobotnych,
- d) rozwój społeczeństwa obywatelskiego,

5) Strategia Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025 - określająca priorytetowe dziedziny, których rozwój wpłynie na poprawę wizerunku województwa warmińsko-mazurskiego, jak i na wzrost standardu życia jego mieszkańców. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stawiguda zgodna jest z celem głównym Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego, który zapisany jest jako *Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy*. Wpisuje się w cel strategiczny 2 Wzrost aktywności społecznej szczególnie w cel operacyjny Wzrost dostępności i jakości usług publicznych.

1.3 METODY I TECHNIKI PRACY NAD TWORZENIEM STRATEGII

Podczas pracy nad tworzeniem dokumentu strategii wykorzystano zróżnicowane metody i techniki projektowe i badawcze. W pierwszym etapie prac przeprowadzono analizę obowiązujących obecnie dokumentów strategicznych funkcjonujących na terenie gminy, województwa i kraju. Przeanalizowano zapisy tych dokumentów pod kątem ich praktycznego stosowania. Wzięto pod uwagę wymagania państwa wobec instytucji odpowiedzialnych za realizację polityki społecznej na terenie gminy – przeanalizowane stosowne zapisy prawne m.in. ustawy i rozporządzenia.

Podczas przeprowadzania diagnozy sytuacji społecznej na terenie Gminy Stawiguda opierano się analizie danych ilościowych i jakościowych pozyskanych z ogólnodostępnych baz danych, jak na przykład z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz bezpośrednio od przedstawicieli urzędów i instytucji powiązanych z realizacją polityki społecznej na poziomie gminy, powiatu, a także województwa.

W ramach projektu tworzenia dokumentu strategii, w Urzędzie Gminy w Stawigudzie odbyło się spotkanie robocze, w którym udział wzięli przedstawiciele Urzędu Gminy Stawiguda, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, edukacji i innych jednostek zaangażowanych w realizację polityki społecznej w Stawiguda.

Na spotkaniu roboczym wypracowano wspólnie z uczestnikami założenia zawarte w analizie SWOT zawartej w niniejszym dokumencie, a także główne obszary problemowe.

2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE STAWIGUDA

2.1 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY

Gmina Stawiguda położona jest w północnej Polsce, w centralnej części województwa warmińsko- mazurskiego w powiecie olsztyńskim, swoją północną granicą sąsiaduje z Olsztynem.

Mapa nr 1 przedstawia położenie Gminy Stawiguda w Polsce.

Źródło: Materiał własny

Gmina Stawiguda położone jest w następujących odległościach od większych miast:

Olsztyn – 14 km

Warszawa – 200 km

Gdańsk – 176 km

Gmina Stawiguda położona jest w obszarze Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Olsztyna. Porozumienie administracyjne w sprawie powołania Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Olsztyna zostało podpisane dnia 06.03.2014 r. Związek ZIT MOF Olsztyna tworzą: Miasto Olsztyn, Gmina Barczewo, Gmina Purda, Gmina Stawiguda, Gmina Gietrzwałd, Gmina Jonkowo, Gmina Dywity, Powiat Olsztyński.

Mapa nr 2 przedstawia położenie Gminy Stawiguda w powiecie olsztyńskim.

Źródło: Urząd Gminy w Stawiguda

W skład gminy wchodzi następujące miejscowości: Bartąg, Dorotowo, Gałławki, Gryźliny, Jaroty, Klekotowo, Kręsk, Majdy, Miodówko, Pluski, Ruś, Rybaki, Stawiguda, Tomaszkowo, Wymój, Zielonowo, osady: Bartążek, Muchorowo, Owczarnia, Sójka, Zezuj, kolonie: Ćwikelnia i Zarośle oraz osady leśne: Grada, Jełguń, Kieruj, Łański Piec, Stawiguda, Ustrych i Zazdrość. Gmina podzielona jest na 13 sołectw: Bartąg, Bartążek, Dorotwo, Gałławki, Gryźliny, Jaroty, Majdy-Kręsk, Miodówko-Zezuj, Pluski-Rybaki, Ruś, Stawiguda, Tomaszkowo, Wymój.

Przez gminę bezpośrednio przebiega droga krajowa nr 51, biegnąca z Olsztynka do Bezled, prowadząca w swoim przebiegu przez stolicę województwa - Olsztyn. Stanowi ona jeden z najważniejszych szlaków komunikacyjnych w województwie warmińsko-mazurskim. Ma też wpływ rozwój gospodarczy i społeczny gminy. Na terenie gminy planowany jest również przebieg obwodnicy Olsztyna w ciągu drogi krajowej nr 16.

Gmina Stawiguda jest gminą dobrze skomunikowaną z miastami. Przez gminę przebiega linia kolejowa łącząca Warszawę z Olsztynem. Przystanki kolejowe zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Gryźliny, Stawiguda, Gałławki, Bartąg. Komunikację zapewniają również usługi świadczone przez transport samochodowy – autobusy i busy. Kursy realizowane są bardzo często – np. do Olsztyna busy i autobusy odjeżdżają średnio po kilka razy na godzinę. Jednocześnie jest słabo skomunikowana wewnętrznie. Duża część miejscowości nie ma żadnego połączenia ani ze Stawigudą, ani z Olsztynem.

Gmina Stawiguda zajmuje 225,52 km kw. powierzchni. Charakterystyka gruntów (dane z ewidencji gruntów, Starostwo Powiatowe w Olsztynie, stan na 01.01.2015 r.) w gminie przedstawia się następująco:

- użytki rolne – 4 960 ha;
- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 12 670 ha;
- grunty zabudowane i zurbanizowane – 1 024 ha;
- grunty pod wodami – 3 172 ha.

Układ przestrzenny Gminy Stawiguda można podzielić na trzy obszary:

1. Miejscowości znajdujące się najbliżej granic administracyjnych Olsztyna – często zamieszkiwany przez osoby, które wyprowadziły się z miasta na wieś. Znajdują się tu zarówno bloki mieszkalne, jak i osiedla domów jednorodzinnych.
2. Wieś Stawiguda z okolicznymi miejscowościami.
3. Rozległe tereny leśne, na których znajdują się słabo skomunikowane niewielkie miejscowości.

Różnorodność osadnictwa i specyfika terenów sprawia, że w gminie występuje szeroki wachlarz problemów i wyzwań, z jakimi spotykają się miejscowości leżące w bezpośredniej bliskości dużych miast.

2.2 WARUNKI DEMOGRAFICZNE

Gminę Stawiguda w dniu 30 06 2015 roku zamieszkiwało 7 943 osoby.

Tabela nr 1 przedstawia liczbę stałych mieszkańców poszczególnych miejscowości w gminie Stawiguda na przestrzeni lat 2010-2015

Stali mieszkańcy Gminy Stawiguda *

Miejscowość:	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bartąg	863	953	1106	1186	1315	1375
Bartążek	299	318	325	325	324	321
Dorotowo	358	391	419	441	445	457
Gąglawki	256	259	264	261	259	257
Gryżliny	557	561	552	549	550	548
Jaroty	566	715	833	1012	1058	1104
Kręsk	26	26	26	24	24	23
Majdy	115	125	131	137	144	140
Miodówko	138	143	139	138	140	144
Pluski	325	330	353	342	337	334
Rybaki	49	49	46	45	45	44
Ruś	423	440	456	449	456	454
Stawiguda	1688	1719	1763	1824	1832	1829
Tomaszkowo	545	584	622	639	638	647
Wymój	183	185	198	204	211	213
Zezuj	18	18	19	18	18	17
Zielonowo	25	25	26	26	26	26
Binduga	1	1	1	1	1	1
Zazdrość	11	9	9	9	9	9
RAZEM:	6445	6848	7242	7696	7832	7943

Źródło: dane Urząd Gminy Stawiguda

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można zauważyć, że liczba ludności gminy Stawiguda zwiększa się z każdym rokiem. W latach 2010 – 2015 liczba mieszkańców Gminy Stawiguda wzrosła o 23%. Jest to spowodowane migracją mieszkańców Olsztyna do gmin ościennych oraz budową osiedli bloków mieszkalnych przy granicy z miastem. Największy wzrost mieszkańców odnotowuje miejscowość Jaroty – jest to wzrost w latach 2010-2015 o 95%. Proces ten tworzy wiele wyzwań, na które władze gminy muszą znaleźć rozwiązania.

W 2014 roku w Gminie Stawiguda gęstość zaludnienia wyniosła 34 osoby na każdy kilometr kwadratowy i był to wskaźnik rosnący nieprzerwanie w latach 2010 – 2014. Tabela nr 2 przedstawia wskaźnik gęstości zaludnienia w Gminie Stawiguda w latach 2010 -2014.

Lata	Gęstość zaludnienia (os/km ²)
2010	29
2011	30
2012	32
2013	33
2014	34

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie danych zawartych w powyższych tabelach można zauważyć, iż zarówno liczba mieszkańców gminy, jak i gęstość zaludnienia rokrocznie rośnie.

Tabela nr 3 przedstawia liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Stawiguda w latach 2010 – 2014.

Lata	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	Liczba osób	(%)	Liczba osób	(%)	Liczba osób	(%)
2010	1054	17	4650	73	657	10
2011	1178	17	4884	73	713	10
2012	1253	17,5	5087	72	765	10,5
2013	1321	18	5230	71	847	11
2014	1378	18	5378	70	900	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela nr 4 pokazuje wyraźny trend w postaci spadku w % osób w wieku produkcyjnym wraz ze znacznym wzrostem % osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Powodem takiej tendencji może być przeprowadzanie się do gminy osób młodych z dziećmi oraz emerytów. Tezę tą potwierdza poniższa tabela przedstawiająca liczbę urodzeń w latach 2011-2014 r.

Tabela 4 Liczba urodzeń

Rok	Liczba urodzeń
2007	88
2008	103
2009	94
2010	114
2011	111
2014	111

Tabela nr 5 przedstawia strukturę wiekową mieszkańców Gminy Stawiguda w dniu 31 12 2014 roku.

Grupa wiekowa	Liczba mieszkańców
0-9	1028
10-19	725
20-29	1067
30-39	1612
40-49	1066
50-59	1029
60-69	738
70+	792

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można zauważyć, iż najliczniejszą grupę mieszkańców Gminy Stawiguda stanowią osoby w wieku 30-39 lat, co jest faktem korzystnym

z demograficznego punktu widzenia. Podobnie jak w porównaniu liczba osób w wieku ponad 70 lat (792 osób) oraz liczba osób w wieku 0-9 lat (1028 osób). Wskazuje to, że społeczeństwo gminy jest społeczeństwem stosunkowo młodym, skutkuje jednak potrzebą dużego nacisku na sprawy rodzinne i edukację.

Tabela nr 6 przedstawia strukturę wiekową mieszkańców Gminy Stawiguda w latach 2011 – 2014.

Przedział wiekowy	Lata	Liczba mieszkańców	% ogółu	Trend
0-19	2011	1559	22	
	2012	1636	22	
	2013	1689	22	
	2014	1753	22	
20-39	2011	2410	34	
	2012	2534	34	
	2013	2630	34	
	2014	2674	33	
40-59	2011	1906	27	
	2012	1966	26	
	2013	2014	26	
	2014	2095	26	
60+	2011	1275	18	
	2012	1350	18	
	2013	1460	19	
	2014	1530	19	

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można zauważyć, iż w latach 2011-2014 w Stawiguda zaszły zmiany demograficzne. Odsetek liczby osób starszych - w wieku powyżej 60 roku życia wzrosła z poziomu 17,8 % w roku 2011 do poziomu 19 % w roku 2014. Utrzymywanie się takiego trendu może spowodować bardzo niekorzystne konsekwencje dla gospodarki w Stawiguda, która w dłuższej perspektywie czasowej może zacząć cierpieć na brak osób zarówno w wieku przedprodukcyjnym, jak i produkcyjnym. Rosnąć będzie liczba osób starszych, które wymagać będą opieki oraz specjalistycznych usług ze strony młodszych mieszkańców Gminy jak również podjęcia konkretnych działań ze strony władz Gminy oraz jednostek podległych.

Tabela nr 7 przedstawia liczbę urodzeń i zgonów w Gminie Stawiguda w latach 2011 – 2014.

Lata	Gmina Stawiguda
Urodzenia	
2011	106
2012	102
2013	98
2014	111
Zgony	
2011	43

2012	38
2013	37
2014	39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Wskaźnik obciążenia demograficznego ma za zadanie ukazanie stosunku liczby ludności w wieku przed i poprodukcyjnym do liczby ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym.

W tabeli nr 8 wskazano wskaźnik obciążenia demograficznego dla Gminy Stawiguda w latach 2011 - 2014

Lata	Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
2011	45	51,3	15,3
2012	46,1	51,8	15,7
2013	47,8	54,9	16,9
2014	48,6	56,1	17,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują niekorzystne z punktu demograficznego procesy następujące w Gminie Stawiguda. Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym w latach 2011 – 2014 systematycznie rośnie, co jest pozytywną oznaką, jednak wzrasta również liczba osób w wieku poprodukcyjnym, przypadających na osoby w wieku produkcyjnym, co jest negatywnym sygnałem procesu starzenia się społeczeństwa.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy warunków demograficznych Gminy Stawiguda można wysnuć następujące wnioski: na teren gminy następuje migracja byłych mieszkańców Olsztyna, liczba mieszkańców zdecydowanie zwiększa się, co nie jest jednak spowodowane liczbą urodzeń, społeczeństwo starzeje się.

Niezbędna jest w kolejnych latach polityka społeczna, skierowana na aktywne wspieranie osób młodych atrakcyjną ofertą w zakresie warunków życia, w tym ofertą edukacyjną, oraz prorodzinnej polityki prorodzinnej, uwzględniającej potrzeby i korzyści osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Istotne są również działania mające na celu integrację nowych mieszkańców z dotychczasowymi, pozwalające na identyfikację z gminą i przenoszące ośrodek życia z Olsztyna na Gminę Stawiguda.

2.3 POMOC SPOŁECZNA

Każdy mieszkaniec Gminy, który znajduje się w trudnej sytuacji życiowej, nie mogąc sprostać jej samodzielnie, może szukać pomocy w instytucjach państwowych i samorządowych, ustawowo zobowiązanych do udzielania takiej pomocy. Podstawową i najważniejszą jednostką pomocy społecznej działającą w imieniu samorządu lokalnego na terenie Gminy Stawiguda jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawigudzie.

Realizuje on w imieniu samorządu zadania własne i zlecone gminy z zakresu pomocy społecznej na rzecz najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy.

Tabela nr 9 przedstawia szczegółowe informacje na temat rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawiguda w latach 2012- 2014.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie			
Liczba osób	294	269	254
W tym osoby długotrwale korzystające	206	200	56
Wiek produkcyjny	184	129	141
Wiek poprodukcyjny	40	20	24
Liczba rodzin	193	174	173
W tym kobiety	149	112	117
W tym mężczyźni	161	38	49

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Stawiguda

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można wywnioskować, iż liczba osób, którym GOPS w Stawiguda udzielił pomocy i wsparcia w latach 2012 – 2014 spadła. Zdecydowanie zmniejszyła się liczba osób długotrwale korzystających ze świadczeń udzielanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawigudzie.

Tabela nr 10 Liczba osób i rodzin z Gminy Stawiguda, którym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyznał w latach 2012 – 2014 świadczenia ze względu na ich rodzaj.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie pieniężne			
Liczba osób ogółem	180	151	166
Liczba rodzin	170	148	154
Liczba osób w rodzinach	418	365	370
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne			
Liczba osób ogółem	131	124	93
Liczba rodzin	75	69	61
Liczba osób w rodzinach	257	250	197
Osoby i rodziny z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy			
Liczba osób ogółem	170	174	166
Liczba rodzin	170	174	154
Liczba osób w rodzinach	418	456	370

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Stawigudzie

Liczba osób a także liczba rodzin które korzystały ze świadczeń zarówno pieniężnych, jak i niepieniężnych w latach 2012 – 2014 spadła. Spadła także liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy.

POWODY UDZIELENIA POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW WSPARCIA

W latach 2012 – 2014 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawigudzie udzielił świadczeń pieniężnych w następujących obszarach:

- Ubóstwo
- Bezrobocie
- Niepełnosprawność
- Długotrwała lub ciężka choroba
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- Alkoholizm
- Potrzeba ochrony macierzyństwa (w tym wielodzietność)
- Bezdomność
- Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
- Zdarzenia losowe
- Przemoc w rodzinie

Świadczenia pieniężne realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawigudzie przyznawane były z wielu powodów. Należy zaznaczyć, że niejednokrotnie problemy w rodzinach nawarstwiają się i występuje kilka z problemów wskazanych powyżej. Charakterystyka problemów gminnych analizowana poprzez analizę powodów udzielenia pomocy nie w pełni oddaje problemy występujące w gminie. W latach 2012-2014 GOSP nie realizował świadczeń pieniężnych z tytułu:

- klęski żywiołowe i ekologiczne,
- narkomanii,
- sieroctwa,
- ochrony ofiar handlu ludźmi,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze, dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W latach 2012-2014 liczba świadczeń udzielonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawigudzie pozostaje na podobnym poziomie, jednocześnie jednak zwiększa się kwota świadczeń. Jest to z pewnością negatywne zjawisko, któremu należy przeciwdziałać poprzez aktywne włączanie społeczne i zawodowe osób korzystających z GOSP.

Bazując na danych ilościowych przedstawionych w powyższych tabelach, można wysunąć wniosek, iż z powodu zwiększającej się liczby mieszkańców Gminy Stawiguda, napływu ludzi młodych, a także powolnego, lecz już zauważalnego i systematycznego starzenia się społeczeństwa w gminie, potrzebne są zdecydowane i systemowe działania skierowane na integrację lokalnej społeczności, projekty wspierające dzieci i młodzież w ich rozwoju, wsparcie osób niepełnosprawnych, osób starszych i długotrwale chorych, a także osób borykających się z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, czy też z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa.

Potrzebny jest stały rozwój profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowego i aktywnego trybu życia. Służyć temu mogą różnego rodzaju działania w postaci kampanii informacyjnych, akcji społecznych, imprez na świeżym powietrzu, czy festynów. Potrzebny jest rozwój profilaktyki zdrowotnej w postaci między innymi bezpłatnych badań skierowanych do osób w różnym

wieku. Ma to na celu ograniczenie w przyszłości wielu schorzeń w stale starzejącym się społeczeństwie Stawigudy.

Tabela nr 11 przedstawia szczegółowe zestawienie wybranych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w poszczególnych kategoriach, przyznanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawigudzie w latach 2012 – 2014.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie pieniężne – zasiłek stały			
Liczba osób ogółem	22	17	28
Liczba świadczeń	200	160	245
Kwota świadczeń w złotych	81 713	74 299	106 567
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne – zasiłek okresowy			
Liczba osób ogółem	78	73	73
Liczba świadczeń	369	365	302
Kwota świadczeń w złotych	80 031	92 850	82 704
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie pieniężne – zasiłek celowy			
Liczba osób ogółem	139	115	136
Kwota świadczeń w złotych	113 131 (w tym na zakup posiłku)	106 850	110 555
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne – posiłek			
Liczba osób ogółem	110	112	78
Liczba świadczeń	16 392	15 293	11 332
Kwota świadczeń w złotych	46 928	43 631	32 470
W tym: posiłek dla dzieci			
Liczba osób ogółem	106	112	76
Liczba świadczeń	15 936	15 293	11 332
Kwota świadczeń w złotych	46 928	43 631	32 470
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne – schronienie			
Liczba osób ogółem	0	0	0
Liczba świadczeń	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	0	0	0
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężna – sprawienie pogrzebu			
Liczba osób ogółem	18	21	25
Liczba świadczeń	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	1	1	2
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne – piecza zastępcza			
Liczba rodzin objętych wsparciem	18	21	25
Liczba rodzin wspierających	0	0	0
Liczba asystentów rodziny	1	1	2
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne – odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej			
Liczba osób ogółem	9	8	9
Liczba świadczeń	77	88	86
Kwota świadczeń w złotych	157 240	182 793	180 397

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Stawigudzie

Liczba osób korzystających z różnych form wsparcia zarówno w formie pieniężnej jak i niepieniężnej w latach 2012-2014 utrzymywała się na w miarę wyrównanym poziomie bez wykazywania zdecydowanych tendencji. Wyjątkiem jest liczba rodzin objętych wsparciem pieczy zastępczej – gdzie zauważono znaczny wzrost liczby rodzin – ze wskaźnika na poziomie 18 rodzin w 2012 roku do 25 rodzin w roku 2014 r. Zwiększono liczbę asystentów rodziny z 1 do 2. Widać wzrost wydatków w ramach zasiłków, a spadek w posiłkach dla dzieci.

2.4 RYNEK PRACY

W dniu 31 października 2015 roku w Gminie Stawiguda w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowane były 278 osoby, w tym 152 kobiety i 126 mężczyzn.

Tabela nr 12 przedstawia liczbę osób bezrobotnych w Stawiguda w latach 2012 – 2015.

Lata	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2011	295	147	148
2012	370	180	190
2013	377	191	186
2014	307	156	151
31 10 2015	278	152	126

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Na podstawie danych ukazanych w tabeli nr 10 można zauważyć, iż liczba osób bezrobotnych po wzroście w latach 2011-2013 w latach 2013-2015 spadła.

Tabela nr 13 przedstawia procentowy wskaźnik liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Stawiguda, w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2011 - 2014.

Lata	Ogółem (%)	Kobiety (%)	Mężczyźni (%)
2011	6,3	6,6	6,1
2012	7,6	8,1	7,2
2013	7,5	7,7	7,3
2014	6,0	6,1	5,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można stwierdzić, iż procentowy wskaźnik liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym po wzroście w latach 2012-2013 uległ zmniejszeniu. Większy odsetek procentowego wskaźnika liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Stawiguda w liczbie ludności w wieku produkcyjnym stanowią kobiety.

Liczba wpisów w CEIDG wg głównego miejsca wykonywania działalności na terenie gminy Stawiguda wynosi 721 (stan na 01.12.2015). W tym 587 firm jest aktywnych, zawieszonych – 89, a 45 prowadzonych jest wyłącznie w formie spółki cywilnej. W rejestrze wg miejsca zamieszkania przedsiębiorcy na terenie gminy funkcjonuje 890 firm, z tego 736 jest aktywnych, 55 działa wyłącznie w formie spółki cywilnej, a 99 jest zawieszonych.

Na przestrzeni ostatnich lat widać stały wzrost liczby nowych wpisów do CEEID. W 2013 roku dokonano 61 wpisów, w 2014 r. – 73, a w 2015 r. – 82 wpisy. Przedsiębiorcy stanowią 11% ogólnej liczby mieszkańców.

Główne branże, w których funkcjonują przedsiębiorstwa w gminie to:

- handlowo-usługowa
- transportowa
- budowlana
- restauracyjno-hotelowa.

Tabela 14. Główni pracodawcy w Gminie Stawiguda (z wyłączeniem usług hotelarskich)

Nazwa firmy	Adres	Branża
Mazurskie Miody	11-034 Tomaszkowo	Producent miódów pitnych
Inter-Parts sp. z o. o. SKA	Ul. Jarzębinowa 4, 11-034 Stawiguda	Hurtownia części samochodowych
KARO	Ul. Olsztyńska 31, 11-034 Stawiguda	Producent okien drewnianych
CEDAT sp. z o. o.	Ul. Przemysłowa, 11-034 Stawiguda	Producent wyrobów chemii budowlanej
Kons-Dach Firma Eugeniusz Tylicki	Ul. Ogrodowa, 11-034 Stawiguda	Producent dachów i rynien
PPHW Meble Stylowe Paweł Kotwicki	Ul. Warmińska 39, 11-034 Stawiguda	Producent mebli stylowych
Drukarnia SITO	Ul. Dębowa 22, 11-034 Stawiguda	Drukarnia
POLPROGRES	Ul. Warszawska 25a, 11-034 Stawiguda	Drukarnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy Stawiguda

2.5 ZASOBY MIESZKANIOWE

W 2015 roku Gmina Stawiguda posiadała 19 lokali mieszkalnych, w tym 2 socjalne. Stan techniczny zasobu mieszkaniowego jest zróżnicowany pod względem zużycia i uzależniony od wieku lokali, przeprowadzonych remontów oraz stanu utrzymania. Zgodnie z Wieloletnim programem gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy Stawiguda w latach 2015-2020 prognozowany jest następujący stan mieszkaniowy:

ROK	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba lokali mieszkalnych	17	11	11	11	11	1
Liczba lokali socjalnych	2	8	14	14	14	20
Ogółem	19	19	25	25	25	31
Powierzchnia użytkowa (w m kw.)	681,44	681,44	841,44	841,44	841,44	1001,44

Tabela 15. Prognozowany stan mieszkaniowy w ramach Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy Stawiguda w latach 2015-2020, źródło: dane Urzędu Gminy w Stawigudzie.

2.6 SYSTEM OŚWIATY

W roku szkolnym 2014/2015 na terenie Gminy Stawiguda funkcjonowały następujące szkoły i przedszkola:

- Publiczne gimnazjum w Stawigudzie
- Zespół szkolno-przedszkolny w Stawigudzie
- Szkoła podstawowa w Rusi
- Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Gryżlinach
- Przedszkole w Bartągu

W latach 2011-2014 obserwowany był systematyczny wzrost liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Wpływ na to miał wzrost liczby dzieci w wieku 3-5 lat oraz większe zainteresowanie rodziców posyłaniem swoich dzieci do przedszkoli, co potwierdza wzrastający odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. W latach 2011-2013 liczba miejsc w przedszkolach była niższa niż liczba dzieci do nich uczęszczających. W roku 2014 liczba miejsc przedszkolnych była większa niż liczba dzieci w wieku 3-5 lat.

Tabela nr 16 przedstawia wskaźniki dotyczące wychowania przedszkolnego w Stawiguda w latach 2010 – 2013.

Lata	Liczba miejsc w przedszkolach	Liczba dzieci w przedszkolach	Dzieci w wieku 3-5 lat na 1 miejsce w przedszkolu	% dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym
2011	205	199	1,18	65,3
2012	215	223	1,19	66,4
2013	240	243	1,22	64,8
2014	345	291	1,00	79,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przedszkola na terenie Gminy Stawiguda posiadają odpowiednią bazę i wyposażenie zapewniające prawidłowy rozwój najmłodszych dzieci. Aby sprostać rosnącym stale wymaganiom najmłodszych oraz ich rodziców należy na bieżąco uzupełniać i doposażać istniejącą bazę w zakresie wyposażenia i nowych pomieszczeń przedszkolnych.

Tabela nr 17 przedstawia wskaźniki dotyczące szkół podstawowych oraz gimnazjum w Gminie Stawiguda w latach 2011 – 2014

Lata	Oddziały w szkołach	Uczniowie	Uczniowie przypadający na 1 oddział
SZKOŁY PODSTAWOWE			
2011	23	394	17
2012	24	387	16
2013	26	391	15
2014	29	461	16
GIMNAZJUM			
2011	7	138	20
2012	7	141	20
2013	7	144	21
2014	7	126	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane z powyższej tabeli wskazują, że liczba uczniów oraz oddziałów w szkołach podstawowych rośnie. Tymczasem liczba uczniów w gimnazjum utrzymuje się na podobnym poziomie. Przy czym należy zauważyć, że do gimnazjum w Stawigudzie uczęszcza ok. 1/3 z uczniów uczęszczających wcześniej do szkół podstawowych. Reszta uczniów uczęszcza prawdopodobnie do gimnazjów w Olsztynie.

2.6 DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Aktywność społeczna mieszkańców wpływa na procesy rozwojowe Gminy. Popularnym wyznacznikiem poziomu aktywności społeczności lokalnej jest angażowanie się mieszkańców w działalność organizacji pozarządowych.

Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Stawiguda są partnerem w realizacji zadań publicznych, szczególnie w kontekście działań sportowych i kulturalnych. Bardzo ważnym zadaniem władz gminnych jest odpowiednie wspieranie i kształtowanie współpracy z tzw. podmiotami sektora trzeciego. W tym celu Urząd Gminy co roku uchwalil Program współpracy Gminy Stawiguda z podmiotami prowadzącymi działalność w sferze pożytku publicznego.

W Gminie Stawiguda funkcjonują następujące organizacje pozarządowe (stan na 02.04.2015):

- Teatr Prawie Dorosły
- Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Dorotowa
- Stowarzyszenie "Zrzeszenie Majdy-Kręsk"
- Stowarzyszenie "Stawiguda - Moja Gmina"
- Społeczno-Kulturalne Stowarzyszenie Miłośników Plusk, Południowej Warmii i Galindii Zachodniej
- Stowarzyszenie Miłośników Rusi nad Łyną
- Stowarzyszenie Przyjaciół Stawigudy
- Towarzystwo Rozwoju Gminy Stawiguda "Wspólny Dom"
- Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych "Tomaszkowo".

3. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT, to metoda szeroko stosowana pierwotnie w sektorze prywatnych przedsiębiorstw a obecnie także w programowaniu i planowaniu społeczno-gospodarczym. Jej nazwa pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

- Strengths – Mocne, silne strony;
- Weaknesses – słabe strony;
- Opportunities – możliwości, szanse;
- Threats – zagrożenia.

Dwie pierwsze z wyżej wymienionych ocen należą do kategorii uwarunkowań wewnętrznych, a więc zależą bezpośrednio od potencjału ekonomicznego i społecznego danego terenu, jego położenia czy stanu środowiska. Dwie pozostałe oceny to uwarunkowania zewnętrzne, czyli procesy makroekonomiczne i otoczenie konkurencyjne.

O ile dwie pierwsze kategorie, jako mocne i słabe strony danego obszaru, w dużej części możemy kształtować, o tyle w dwóch następnych musimy określić szanse i zagrożenia, jakimi mogą być dla Gminy Stawiguda procesy zachodzące „na zewnątrz”, warunkujące jego rozwój, lecz na które nie mamy bezpośredniego wpływu.

Przystępując do przygotowywania analizy SWOT w Stawiguda, zdefiniowano zakresy poszczególnych ocen:

- **Mocne strony** – są to obszary, w których obecne działania uważane są przez większość jako skuteczne, tak w odniesieniu do dzisiejszych, jak i przyszłych potrzeb, a stosowane metody oraz mechanizmy koordynacji i zarządzania są właściwe. Są to generalnie zjawiska pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania przyszłego rozwoju, a na ich kształt ma wpływ zarówno władza samorządowa, jak i społeczność gminy.
- **Słabe strony** – to obszary występowania zjawisk, co do których nie wykorzystano wszystkich sposobów poprawy sytuacji, nie wytworzono skutecznych mechanizmów zarządzania, czy też nie wykorzystano istniejącego potencjału. Odnoszą się one zarówno do obecnych jak i przyszłych potrzeb, stając się barierami w wykorzystaniu szans rozwojowych. Są to zjawiska negatywne, ale możliwe do zmiany w obrębie gminy.
- **Szanse** – to sfera działań i zjawisk, które mogą wspierać nasze planowane przedsięwzięcia i korzystnie wpływać na proces rozwoju społeczno-gospodarczego. Oceniając szanse, wskazywano prawdopodobieństwo ich powstania i ewentualny czas trwania. Zjawiska te mają charakter pozytywny z punktu widzenia możliwości rozwojowych Gminy Stawiguda, jednakże wpływ na ich zaistnienie leży poza bezpośrednim, teraźniejszym zasięgiem władz i społeczności Gminy Stawiguda.
- **Zagrożenia** – to obszary, które niekorzystnie oddziałują lub będą w przyszłości pooddziaływały na nasze planowane działania, mając niekorzystny wpływ na rozwój Gminy Stawiguda. Konieczne jest w tym przypadku określenie prawdopodobieństwa ich powstania, czasu trwania i znaczenia w procesie rozwoju gminy. Zagrożenia

są zjawiskiem negatywnym, lecz ich występowanie leży poza możliwościami naszego bezpośredniego oddziaływania.

Na spotkaniach w ramach Zespołu ds. opracowania dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stawiguda na lata 2015 – 2025 opracowano analizę SWOT. W pracach nad analizą udział wzięli przedstawiciele różnych jednostek odpowiedzialnych za realizację polityki społecznej i gospodarczej w gminie - między innymi Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, jednostek oświatowych, organizacji pozarządowych i innych jednostek.

Tabela nr 18 przedstawia analizę SWOT gminy Stawiguda.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1) Dobry stan infrastruktury służącej pomocy społecznej 2) Ustabilizowana sieć placówek edukacyjnych 3) Dobra współpraca pomiędzy ośrodkiem pomocy społecznej i innymi podmiotami 4) Dobrze wyposażone jednostki służby zdrowia 5) Aktywne środowiska senioralne 6) Bliskość Olsztyna 7) Przebieg dróg krajowych 8) Duży potencjał społeczny w gminie 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Bezrobocie 2) Brak podmiotów ekonomii społecznej 3) Odływ wykształconej młodzieży do ośrodków miejskich 4) Niewielka spójność komunikacyjna wewnątrz gminy 5) Zróżnicowanie charakterów obszarów osadniczych 6) Pogłębiający się problem uzależnień 7) Starzenie się społeczeństwa 8) Emigracja mieszkańców gminy za granicę lub większych aglomeracji oraz brak chęci powrotu 9) Anonimowość mieszkańców napływowych 10) Brak dużych zakładów pracy 11) Niskie zarobki 12) Brak izby wytrzeźwień 13) Brak taniego budownictwa mieszkaniowego 14) Brak miejsc spotkań dla przedstawicieli różnych organizacji spoza obszaru pomocy społecznej 15) Brak dużych obiektów sportowych 16) Niewystarczająca i ograniczona oferta wydarzeń kulturalnych 17) Istniejące bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych 18) Mało aktywnych organizacji pozarządowych 19) Brak zintegrowanego systemu szybkiego reagowania 20) Brak DPS, ŚDS 21) Słaba oferta zorganizowanych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1) Poprawa funkcjonowania systemu szybkiego reagowania 2) Rozwój e-usług w gminie 3) Wykorzystanie środków zewnętrznych, w tym unijnych 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Starzenie się społeczeństwa 2) Emigracja mieszkańców gminy do ośrodków miejskich 3) Pogarszający się stan zdrowia mieszkańców gminy

<ol style="list-style-type: none"> 4) Pozyskanie nowych inwestorów 5) Rozwój bazy noclegowej 6) Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży 7) Pogłębianie współpracy z innymi Gminami w kraju i za granicą 8) Rozwój systemu pomocy pedagogiczno-psychologicznej dla dzieci i młodzieży 9) Rozwój wsparcia specjalistycznego dla wszystkich mieszkańców gminy 10) Stworzenie mieszkań chronionych 11) Wsparcie rodzin osób niepełnosprawnych i uzależnionych 12) Poprawa wyposażenia szkół i instytucji kultury 13) Rozwój różnych form aktywnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży 14) Tworzenie miejsc spotkań dla mieszkańców gminy 15) Rozwój ekonomii społecznej 16) Tworzenie partnerstw międzysektorowych wśród instytucji pomocy społecznej i rynku pracy	<ol style="list-style-type: none"> 4) Niewystarczająca profilaktyka zdrowotna 5) Brak perspektyw zawodowych dla niektórych mieszkańców gminy 6) Niekontrolowany rozwój budownictwa wielorodzinnego na granicy z Olsztynem
---	--

4. ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY STAWIGUDA NA LATA 2015 – 2025.

Na podstawie diagnozy sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Stawiguda przyjęte zostały obszary priorytetowe dla realizowania polityki społecznej w tej jednostce samorządu terytorialnego. Priorytetowymi w sferze przeciwdziałania problemom społecznym na terenie Gminy Stawiguda powinny być następujące obszary:

- AKTYWIZACJA I INTEGRACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW
- RYNEK PRACY
- PRZECIWDZIAŁANIE PATOLOGIOM I UZALEŻNIENIOM
- WSPARCIE RODZINY

Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stawiguda na lata 2015 – 2025 brzmi:

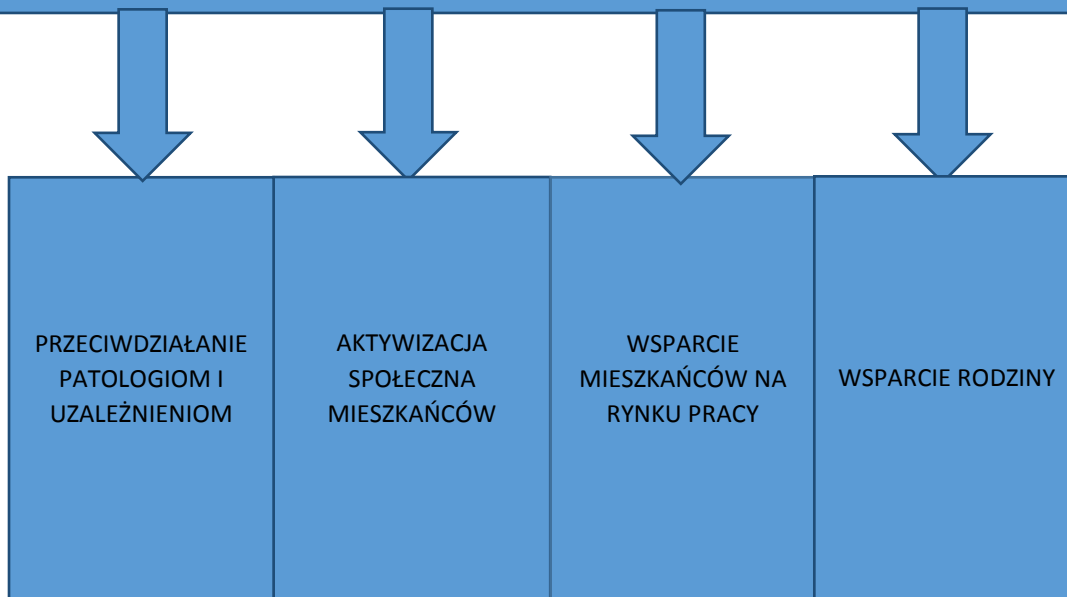
**Skuteczne odpowiadanie na realne potrzeby społeczne
wszystkich mieszkańców Gminy Stawiguda**

Wizja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stawiguda na lata 2015-2025 brzmi:

**Gmina Stawiguda z silnym i zintegrowanym społeczeństwem, oferującym swoim
mieszkańcom wysoką jakość życia i możliwości wieloaspektowego rozwoju**

Poniższy schemat przedstawia misję oraz cele strategiczne wyznaczające kierunki poszczególnych działań w Gminie Stawiguda w latach 2015 – 2025.

**Skuteczne odpowiadanie na realne potrzeby społeczne
wszystkich mieszkańców Gminy Stawiguda**

5. REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY STAWIGUDA NA LATA 2015 -2025

Poniżej przedstawione zostaną poszczególne cele strategiczne wraz z celami operacyjnymi i działaniami, które służyć będą ich skutecznej realizacji. Do każdego celu operacyjnego zaproponowano działania realizujące cel, podmioty realizujące oraz wskaźniki, które pozwolą na monitorowanie realizacji celów.

Cel strategiczny 1. AKTYWIZACJA I INTEGRACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW GMINY

Cele operacyjne:

- 1.1. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej
- 1.2. Integracja społeczności gminy
- 1.3. Rozwój kompetencji społecznych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- 1.4. Rozwój współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz społeczności lokalnych z innymi organizacjami na szczeblu lokalnym, wojewódzkim, krajowym i międzynarodowym
- 1.5. Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych i niesamodzielnych

1.1. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Organizacja wydarzeń podnoszących świadomość obywatelską i odpowiedzialność za dobro wspólne, angażujących społeczność lokalną;
- Organizacja spotkań mieszkańców gminy ze specjalistami w zakresie działań obywatelskich;
- Organizacja wymian i wizyt studyjnych;
- Promowanie działań organizacji pozarządowych.

Podmioty realizujące: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zorganizowanych wydarzeń podnoszących świadomość obywatelską i odpowiedzialność za dobro wspólne, angażujących społeczność lokalną;
- Liczba zorganizowanych spotkań mieszkańców gminy ze specjalistami w zakresie działań obywatelskich, promujących działania organizacji pozarządowych;
- Liczba zorganizowanych wymian i wizyt studyjnych.

Okres realizacji celu: 2015-2025

1.2. Integracja społeczności gminy

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Organizacja różnych warsztatów i spotkań tematycznych skierowanych dla mieszkańców
- Organizacja imprez integrujących mieszkańców typu dni miejscowości, dożynki
- Organizacja prelekcji, wystaw i spotkań tematycznych
- Organizacja festynów rodzinnych i rodzinnych zawodów sportowych
- Organizacja rodzinnych wycieczek do instytucji kulturalnych i naukowych

Podmioty realizujące: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury, placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zorganizowanych warsztatów, spotkań tematycznych skierowanych dla mieszkańców
- Liczba zorganizowanych imprez integracyjnych
- Liczba zorganizowanych prelekcji, wystaw i spotkań tematycznych
- Liczba zorganizowanych festynów rodzinnych i rodzinnych zawodów sportowych
- Liczba zorganizowanych rodzinnych wycieczek do instytucji kulturalnych i naukowych

Okres realizacji celu: 2015-2025

1.3. Rozwój kompetencji społecznych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Prowadzenie programów edukacyjnych, motywacyjnych, uświadamiających, treningów umiejętności społecznych;
- Organizacja zajęć psychologicznych;
- Organizacja szkoły dla rodziców;
- Organizacja zajęć integracyjnych;
- Zawieranie kontraktów socjalnych.

Podmioty realizujące: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zrealizowanych programów, projektów i spotkań ze specjalistami;
- Liczba zajęć integracyjnych, szkół dla rodziców, psychologicznych;
- Liczba kontraktów socjalnych;
- Liczba osób i rodzin objętych wsparciem.

Okres realizacji celu: 2015 - 202

1.4. Rozwój współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz społeczności lokalnych z innymi organizacjami na szczeblu lokalnym, wojewódzkim, krajowym i międzynarodowym

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Organizacja spotkań pracowników instytucji i organizacji działających na rzecz społeczności lokalnych;
- Organizacja wizyt studyjnych w innych gminach na terenie Polski i zagranicznych;
- Utworzenie i udostępnienie w internecie bazy istniejących zasobów instytucji i organizacji działających na rzecz społeczności lokalnych;
- Udział kierownictwa i pracowników instytucji i organizacji działających na rzecz społeczności lokalnych w spotkaniach branżowych i konferencjach.

Podmioty realizujące cel: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury, szkoły i jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba spotkań i liczba pracowników biorących udział w spotkaniach instytucji i organizacji działających na rzecz społeczności lokalnych;
- Liczba zorganizowanych wizyt studyjnych i liczba uczestników;
- Liczba utworzonych i udostępnionych baz istniejących zasobów instytucji i organizacji działających na rzecz społeczności lokalnych;
- Liczba spotkań branżowych i konferencji, w których brali udział kierownictwo i kadry instytucji i organizacji działających na rzecz społeczności lokalnych w spotkaniach;
- Liczba osób biorących udział w spotkaniach branżowych i konferencjach.

Okres realizacji celu: 2015-2025

1.5. Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych i niesamodzielnych

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Organizacja czasu wolnego dla osób starszych, niepełnosprawnych i niesamodzielnych;
- Organizacja wydarzeń integrujących osoby starsze niepełnosprawne i niesamodzielne z lokalną społecznością;
- Organizacja spotkań integrujących i aktywizujących osoby starsze, niepełnosprawne i niesamodzielne;
- Organizacja spotkań wzmacniających więzi międzypokoleniowe;
- Promocja aktywnych postaw i osiągnięć osób starszych, niepełnosprawnych i niesamodzielnych;
- Organizacja warsztatów, festynów, plenerów, przeglądów, wycieczek, wystaw itp.;
- Wsparcie podmiotów działających na rzecz osób starszych;
- Likwidowanie barier architektonicznych;
- Rozwój infrastruktury w zakresie opieki stałej i doraźnej;
- Pomoc materialna.

Podmioty realizujące cel: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Kultury, szkoły i jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe, ośrodki zdrowia.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zorganizowanych spotkań integrujących, aktywizujących i wzmacniających więzi międzypokoleniowe;
- Liczba wydarzeń integrujących osoby starsze z lokalną społecznością;
- Liczba przedsięwzięć promujących aktywne postawy i osiągnięcia osób starszych, niepełnosprawnych i niesamodzielnych;
- Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych;
- Liczba wspartych klubów seniora;
- Kwota udzielonych świadczeń.

Okres realizacji celu: 2015-2025

Cel strategiczny 2. PRZECIWDZIAŁANIE PATOLOGIOM I UZALEŻNIENIOM

Cele operacyjne:

- 2.1. Organizacja kampanii informacyjnych i profilaktycznych
- 2.2. Stworzenie i wdrożenie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 2.3. Profilaktyka i ograniczanie skutków uzależnień
- 2.4. Zwiększenie dostępności programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc
- 2.5. Wsparcie osób znajdujących się w kryzysie i osób doświadczających przemocy
- 2.6. Zwiększenie dostępu do programów terapeutycznych

2.1. Organizacja kampanii informacyjnych i profilaktycznych

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Organizacja kampanii informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży;
- Organizacja kampanii informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do osób dorosłych;
- Organizacja spotkań ze specjalistami medycyny i zdrowego trybu życia;
- Organizacja wydarzeń i festynów promujących profilaktykę i zdrowy tryb życia.

Podmioty realizujące cel: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Kultury, szkoły i jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe, ośrodki zdrowia.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży;
- Liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do osób dorosłych;
- Liczba spotkań ze specjalistami w zakresie medycyny i zdrowego trybu życia;
- Liczba zorganizowanych wydarzeń i festynów promujących profilaktykę i zdrowy tryb życia.

Okres realizacji celu: 2015-2025

2.2. Stworzenie i wdrożenie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Powołanie Zespołu ds. opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Przeprowadzenie spotkań roboczych w ramach Zespołu ds. opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Opracowanie dokumentu strategii;
- Opracowanie systemu monitoringu strategii;
- Realizacja działań zawartych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Podmiot realizujący: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe, ośrodki zdrowia.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba powołanych Zespołów ds. opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Liczba przeprowadzonych spotkań roboczych w ramach Zespołu ds. opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Liczba opracowanych dokumentów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Liczba opracowanych systemów monitoringu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Liczba zrealizowanych działań zawartych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Okres realizacji celu: 2015-2025

2.3. Profilaktyka i ograniczanie skutków uzależnień

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Prowadzenie Klubu Anonimowych Alkoholików;
- Prowadzenie działań uświadamiających uzależnionym ich nałogi;
- Prowadzenie działań wspierających wychodzenie z nałogu;
- Organizacja kampanii informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży;
- Organizacja kampanii informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do osób dorosłych;
- Organizacja spotkań ze specjalistami medycyny i profilaktyki uzależnień;
- Organizacja wydarzeń i festynów promujących profilaktykę uzależnień i zdrowy tryb życia.

Podmioty realizujące cel: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe, jednostki oświatowe, ośrodki zdrowia, lekarze specjaliści.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- Liczba edycji Klubów Anonimowych Alkoholików;
- Liczba działań uświadamiających uzależnionym ich nałogi;
- Liczba działań wspierających wychodzenie z nałogu;
- Liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży;
- Liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do osób dorosłych;
- Liczba spotkań ze specjalistami medycyny i profilaktyki uzależnień,
- Liczba zorganizowanych wydarzeń i festynów promujących profilaktykę uzależnień i zdrowy tryb życia.

Okres realizacji celu: 2015-2025

2.4. Zwiększenie dostępności programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Wdrażanie programów korekcyjno-edukacyjnych;
- Popularyzacja programów korekcyjno-edukacyjnych;
- Prowadzenie akcji promujących wdrażanie programów korekcyjno-edukacyjnych.
- Stworzenie systemu monitoringu wdrażania programów korekcyjno-edukacyjnych;

Podmioty realizujące cel: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe, jednostki oświatowe, ośrodki zdrowia, lekarze specjaliści, szkoły i jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe, Komenda Miejska Policji w Olsztynie (Posterunek Policji w Stawigudzie, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej (w Olsztynie), psychologowie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (w Olsztynie), Sądy i prokuratura.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- Liczba akcji promujących programy korekcyjno-edukacyjne.
- Liczba wdrożonych programów korekcyjno-edukacyjnych,
- Liczba systemów monitoringu programów korekcyjno-edukacyjnych,

Okres realizacji celu: 2015-2025

2.5. Wsparcie osób znajdujących się w kryzysie i osób doświadczających przemocy

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Organizacja miejsca i prowadzenie spotkań ze specjalistami i doradcami;
- Organizacja spotkań z wzmacniających zdrowie psychiczne;
- Organizacja spotkań animacyjnych i aktywizacyjnych;
- Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego;
- Realizacja procedury Niebieskiej Karty.

Podmioty realizujące cel: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe, jednostki oświatowe, ośrodki zdrowia, lekarze specjaliści, szkoły i jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe, Komenda Powiatowa Policji, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, psychologowie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie, Sądy i prokuratura.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zorganizowanych miejsca spotkań;
- Liczba spotkań ze specjalistami i doradcami;
- Liczba spotkań z wzmacniających zdrowie psychiczne;
- Liczba spotkań animacyjnych i aktywizacyjnych;
- Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego;
- Liczba założonych Niebieskich Kart.

Okres realizacji celu: 2015-2025

2.6. Zwiększenie dostępu do programów terapeutycznych

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Tworzenie i realizacja programów terapeutycznych;
- Tworzenie akcji promujących programy terapeutyczne.

Podmioty realizujące cel: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły i jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- Liczba stworzonych programów terapeutycznych;
- Liczba stworzonych akcji promujących programy terapeutyczne;
- Liczba realizowanych programów terapeutycznych.

Okres realizacji celu: 2015-2025

Cel strategiczny 3. WSPARCIE RODZINY

Cele operacyjne:

- 3.1. Doskonalenie funkcji rodziny – wsparcie rodzin dysfunkcyjnych
- 3.2. Prowadzenie działań na rzecz poprawy sytuacji osób starszych w gminie
- 3.3. Wsparcie rodzin wielodzietnych
- 3.4. Wsparcie rodziców samotnie wychowujących dzieci
- 3.5. Rozwój współpracy międzypokoleniowej
- 3.6. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami

3.1. Doskonalenie funkcji rodziny – wsparcie rodzin dysfunkcyjnych

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Organizacja programów integracyjnych i szkoleniowych dla rodzin dysfunkcyjnych;
- Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych;
- Organizacja szkół dla rodziców;
- Organizacja spotkań ze specjalistami;
- Organizacja spotkań z zakresu profilaktyki zdrowia;
- Działalność asystenta rodziny;
- Organizacja spotkań animacyjnych i aktywizacyjnych.

Podmioty realizujące cel: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie, jednostki oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury, organizacje pozarządowe.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zrealizowanych programów integracyjnych dla rodzin dysfunkcyjnych;
- Liczba działań z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych;
- Liczba edycji szkół dla rodziców;
- Liczba zorganizowanych spotkań ze specjalistami i doradcami;
- Liczba zorganizowanych spotkań z zakresu profilaktyki zdrowia;
- Liczba pracujących asystentów rodziny;
- Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny;
- Liczba zorganizowanych spotkań animacyjnych i aktywizacyjnych.

Okres realizacji celu: 2015-2025

3.2. Prowadzenie działań na rzecz poprawy sytuacji osób starszych w gminie

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Likwidowanie barier architektonicznych;
- Organizacja czasu wolnego dla osób starszych;
- Organizacja spotkań integrujących i aktywizujących osoby starsze;
- Organizacja spotkań umacniających więzi międzypokoleniowe;
- Promocja aktywnych postaw i osiągnięć osób starszych;
- Stworzenie i funkcjonowanie klubu seniora.

Podmioty realizujące: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy w Olsztynie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie, Gminny Ośrodek Kultury, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych;
- Liczba zorganizowanych spotkań integrujących, aktywizujących i wzmacniających więzi międzypokoleniowe;
- Liczba przedsięwzięć promujących aktywne postawy i osiągnięcia osób starszych;
- Liczba stworzonych klubów seniora.

Okres realizacji celu: 2015-2025

3.3. Wsparcie rodzin wielodzietnych

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Organizacja programów integracyjnych dla rodzin wielodzietnych;
- Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych;
- Organizacja spotkań ze specjalistami i doradcami;
- Organizacja spotkań z zakresu profilaktyki zdrowia;
- Organizacja spotkań animacyjnych i aktywizacyjnych.

Podmioty realizujące: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy w Olsztynie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie, Gminny Ośrodek Kultury, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zorganizowanych programów integracyjnych dla rodzin wielodzietnych;
- Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych;
- Liczba zorganizowanych spotkań ze specjalistami i doradcami;
- Liczba zorganizowanych spotkań z zakresu profilaktyki zdrowia;

- Liczba zorganizowanych spotkań animacyjnych i aktywizacyjnych.

Okres realizacji celu: 2015-2025

3.4. Wsparcie rodziców samotnie wychowujących dzieci

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Organizacja spotkań ze specjalistami i doradcami;
- Organizacja spotkań z zakresu profilaktyki zdrowia;
- Organizacja spotkań animacyjnych i aktywizacyjnych.

Podmioty realizujące: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy w Olsztynie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie, Gminny Ośrodek Kultury, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zorganizowanych spotkań ze specjalistami i doradcami;
- Liczba zorganizowanych spotkań z zakresu profilaktyki zdrowia;
- Liczba zorganizowanych spotkań animacyjnych i aktywizacyjnych.

Okres realizacji celu: 2015-2025

3.5. Rozwój współpracy międzypokoleniowej

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Organizacja spotkań ze specjalistami i doradcami;
- Organizacja spotkań z zakresu profilaktyki zdrowia;
- Organizacja spotkań animacyjnych i aktywizacyjnych.

Podmioty realizujące: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy w Olsztynie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie, Gminny Ośrodek Kultury, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zorganizowanych spotkań ze specjalistami i doradcami;
- Liczba zorganizowanych spotkań z zakresu profilaktyki zdrowia;
- Liczba zorganizowanych spotkań animacyjnych i aktywizacyjnych.

Okres realizacji celu: 2015-2025

3.6. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży;
- Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży;
- Organizacja festynów rodzinnych;
- Promocja aktywnych postaw i osiągnięć dzieci i młodzieży;
- Prowadzenie wymian młodzieżowych;
- Organizacja spotkań informacyjnych dla rodziców.

Podmioty realizujące: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy w Olsztynie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie, Gminny Ośrodek Kultury, szkoły i placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba przedsięwzięć mających na celu organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży;
- Liczba zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży;
- Liczba zorganizowanych festynów rodzinnych;
- Liczba przedsięwzięć mających na celu promocję aktywnych postaw i osiągnięć dzieci i młodzieży;
- Liczba przeprowadzonych wymian młodzieżowych;
- Liczba przeprowadzonych spotkań informacyjnych z rodzicami.

Okres realizacji celu: 2015-2025

Cel strategiczny 4. WSPARCIE MIESZKAŃCÓW NA RYNKU PRACY

Cele operacyjne:

- 4.1. Wsparcie osób młodych na rynku pracy
- 4.2. Wsparcie na rynku pracy osób bezrobotnych ze szczególnym uwzględnieniem osób po 50 roku życia
- 4.3. Wsparcie kobiet na rynku pracy
- 4.4. Rozwój ekonomii społecznej
- 4.5. Wsparcie na rynku pracy osób niepełnosprawnych
- 4.6. Wsparcie osób długotrwale bezrobotnych i ograniczanie skutków długotrwałego bezrobocia

4.1. Wsparcie osób młodych na rynku pracy

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Współpraca z Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej osób młodych, pozostających bez pracy;
- Stworzenie banku ofert pracy skierowanych do ludzi młodych;
- Organizacja spotkań podnoszących kwalifikacje zawodowe ludzi młodych;
- Organizacja spotkań ludzi młodych i pozostających bez pracy z potencjalnymi pracodawcami;
- Organizacja spotkań mających na celu promowanie idei samozatrudnienia;

Podmioty realizujące cel: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zorganizowanych spotkań podnoszących kwalifikacje;
- Liczba stworzonych banków ofert pracy;
- Liczba zorganizowanych spotkań z pracodawcami;
- Liczba zorganizowanych spotkań promujących ideę samozatrudnienia.

Okres realizacji celu: 2015-2025

4.2. Wsparcie na rynku pracy osób bezrobotnych ze szczególnym uwzględnieniem osób po 50 roku życia

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Współpraca z Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych ze szczególnym uwzględnieniem osób po 50 roku życia;
- Stworzenie banku ofert pracy skierowanych do osób bezrobotnych ze szczególnym uwzględnieniem osób po 50 roku życia;
- Organizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych ze szczególnym uwzględnieniem osób po 50 roku życia;
- Organizacja spotkań osób bezrobotnych ze szczególnym uwzględnieniem osób po 50 roku życia z potencjalnymi pracodawcami;
- Organizacja spotkań mających na celu promowanie idei samozatrudnienia.

Podmioty realizujące cel: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zorganizowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje;
- Liczba zorganizowanych spotkań z pracodawcami;
- Liczba stworzonych banków ofert pracy;
- Liczba zorganizowanych spotkań promujących ideę samozatrudnienia.

Okres realizacji celu: 2015-2025

4.3. Wsparcie kobiet na rynku pracy

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Współpraca z Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej kobiet,
- Organizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe kobiet,
- Organizacja spotkań kobiet z potencjalnymi pracodawcami,
- Stworzenie banku ofert pracy skierowanych do kobiet,
- Organizacja spotkań mających na celu promowanie idei samozatrudnienia.

Podmioty realizujące cel: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zorganizowanych spotkań podnoszących kwalifikacje,
- Liczba zorganizowanych spotkań z pracodawcami,
- Liczba stworzonych banków ofert pracy,
- Liczba zorganizowanych spotkań promujących ideę samozatrudnienia,

Okres realizacji celu: 2015-2025

4.4. Rozwój ekonomii społecznej

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Organizacja spotkań informacyjnych z zakresu ekonomii społecznej;
- Organizacja wydarzeń publicznych promujących ekonomię społeczną;
- Wdrażanie klauzul społecznych w zamówieniach publicznych;
- Organizacja spotkań z zakresu społecznie odpowiedzialnego biznesu.

Podmioty realizujące cel: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, przedsiębiorcy, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zorganizowanych spotkań informacyjnych z zakresu ekonomii społecznej,
- Liczba zorganizowanych wydarzeń publicznych promujących ekonomię społeczną,
- Liczba wdrożonych klauzul społecznych w zamówieniach publicznych,
- Liczba zorganizowanych spotkań z zakresu społecznie odpowiedzialnego biznesu.

Okres realizacji celu: 2015-2025

4.5. Wsparcie na rynku pracy osób niepełnosprawnych

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Współpraca z Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych;
- Organizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób niepełnosprawnych;
- Stworzenie banku ofert pracy skierowanych do osób niepełnosprawnych;
- Organizacja spotkań osób niepełnosprawnych z potencjalnymi pracodawcami;
- Organizacja spotkań mających na celu promowanie idei samozatrudnienia.

Podmioty realizujące cel: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zorganizowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje;
- Liczba zorganizowanych spotkań z pracodawcami;
- Liczba stworzonych banków ofert pracy;
- Liczba zorganizowanych spotkań promujących ideę samozatrudnienia.

Okres realizacji celu: 2015-2025

4.6. Wsparcie osób długotrwale bezrobotnych i ograniczanie skutków długotrwałego bezrobocia

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- Współpraca z Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych;
- Organizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób długotrwale bezrobotnych;
- Organizacja spotkań osób długotrwale bezrobotnych z potencjalnymi pracodawcami;
- Stworzenie banku ofert pracy skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych;
- Organizacja spotkań mających na celu promowanie idei samozatrudnienia.

Podmioty realizujące cel: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zorganizowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje;
- Liczba zorganizowanych spotkań z pracodawcami;
- Liczba stworzonych banków ofert pracy;
- Liczba zorganizowanych spotkań promujących ideę samozatrudnienia.

Okres realizacji celu: 2015-2025

6. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie, monitoring i ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stawiguda na lata 2015 – 2025 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawigudzie.

Głównym zadaniem wynikającym z procesu ewaluacji i monitoringu ma być odpowiedź na pytanie: Czy, a jeśli tak, to w jakim stopniu została zrealizowana wizja pomocy społecznej w Gminie Stawiguda zawarta w niniejszym dokumencie.

Pytania szczegółowe, które mogą ułatwić monitorowanie i ewaluację Strategii to:

- 1) Czy cel główny i poszczególne cele szczegółowe zostały osiągnięte?
- 2) Czy udało się zrealizować poszczególne działania?
- 3) Czy pozyskiwane środki finansowe były wystarczające do realizacji poszczególnych przedsięwzięć?
- 4) Czy podejmowane były inne, nie zawarte w Strategii działania, które wpisywały się w realizację wizji polityki społecznej w Gminie Stawiguda?
- 5) Czy nawiązana została wystarczająca współpraca między różnymi instytucjami i organizacjami w Gminie Stawiguda w celu realizacji założeń Strategii?

Monitoring i ewaluacja niniejszego dokumentu będą polegać na systematycznej ocenie osiąganych wskaźników. Wskaźniki realizacji strategii zostały podane przy opisie poszczególnych celów szczegółowych. Bazą informacji do pomiaru mogą być dane GUS oraz instytucji i organizacji, które są odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów szczegółowych. Podstawą do oceny, czy założona wizja polityki społecznej została osiągnięta będzie zestawienie wskaźników sprzed i po realizacji niniejszego dokumentu strategicznego. Jeśli zapisane w Strategii wskaźniki zostaną osiągnięte, będzie to podstawą do stwierdzenia, iż w Gminie Stawiguda wizja polityki społecznej została zrealizowana.

Skuteczny monitoring i ewaluacja opierać się będą na dwóch elementach:

zespole monitorującym Strategię – zespole wspierającym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawiguda w zakresie monitoringu i ewaluacji Strategii, w którym na zasadzie dobrowolności będą działać przedstawiciele instytucji i organizacji zaangażowanych w sferę polityki społecznej w Gminie Stawiguda,

ocenie stanu wdrażania Strategii – ocena z częstotliwością pomiaru co dwa lata pozwoli na regularne sprawdzanie bieżącego stopnia osiągania poszczególnych wskaźników oraz podejmowanie ewentualnych działań naprawczych.

Systematycznie prowadzony monitoring i ewaluacja Strategii dadzą możliwość kontrolowania działań podejmowanych w zakresie polityki społecznej w Gminie Stawiguda. Zebrane dzięki nim dane pozwolą również na skuteczniejsze planowanie przyszłych przedsięwzięć.

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII

Środki finansowe przeznaczone na realizację poszczególnych celów zawartych w niniejszym dokumencie, przeznaczane będą rokrocznie, na podstawie planów budżetowych poszczególnych jednostek wyznaczonych do ich realizacji.

Możliwe jest pozyskiwanie na działania środków zewnętrznych m.in. z takich programów jak Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój oraz Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego.